

ICONOSTAS

Revistă de spiritualitate ortodoxă și orizont cultural

Anul I, Numărul 3
August - Septembrie, 2006

Ἡ ΚΟΙΜΗΣΙΣ

ΤΗΣ ΘΚΩ

“Întru naștere fecioria ai păzit, întru *adormire* lumea nu ai părăsit,
de Dumnezeu Născătoare; mutatu-te-ai la Viață, fiind Maica Vieții...”

*„Din cuvânt se cunoaște înțelepciunea și din graiurile limbii, învățătura”
(„Înțelepciunea lui Isus Sirah, 4, 26)*

Conștiința identității și statorniciei

Dorim să reținem atenția cititorilor noștri asupra bunelor intenții pe care le are **Așezământul Ortodox Român 'Înălțarea Domnului 'Montréal**, în ce privește păstrarea identității spirituale a comunității noastre românești, strămutată pe meleagurile canadiene.

Avem în vedere cadrul, atmosfera și contextul de exprimare a religiozității conaționalilor noștri, continuarea și păstrarea tradițiilor și obiceiurilor, a limbii și culturii românești în general, sub auspiciile Bisericii.

Privim cu interes la celelalte etnii, cu care conviețuim în această țară de adopție și observăm grija cu care acestea își conservă și afirmă moștenirea cultural-spirituală, pe care au adus-o cu ei aici. Au făcut și fac tot efortul ca procesul de integrare să nu fie antagonic păstrării propriei identități, în climatul de multiculturalism deschis și permisiv creat aici. După opinia noastră **nu vom fi de apreciat, trăind îndelungat aici, cât de profund am devenit canadieni ci cât de mult am reușit să rămânem și să ne păstrăm români, în adâncul ființei noastre.**

Ne gândim cu reală preocupare la foarte tână generație, la copiii care intră de timpuriu în sistemul educațional canadian și care îi va ordona mental, în timp ce limba ancestrală și modelul cultural românesc vor rămâne în plan secund sau le vor ajunge străine de-a binelea. Este remarcabil că în mai toate familiile părinții vorbesc românește cu odraslele lor, în relativ puținul timp cât se află împreună zilnic. Este nevoie și socotim de datoria noastră ca **limba română, duhul și sentimentul românesc, sădite în familie, să nu se stingă ci să fie continuate și cultivate și sub patronajul Bisericii**, așa cum se întâmplă în practic toate comunitățile românești din diasporă, mai vechi și mai noi.

Se cuvine, este necesar ca odraslele noastre să știe și să vorbească românește, să cunoască obârșiile înaintașilor lor și marile repere ale istoriei neamului, să simtă românește, să înțeleagă și să prețuiască o cultură și o civilizație românească de o valoare și o perenitate incontestabilă. Din acest punct de vedere, trăind aici, putem fi mândri că suntem români. Coeficientul nostru de inteligență, atașamentul la tradiție, statornicia credinței sunt doar câteva argumente. **Copiii noștri sunt cei de la care așteptăm, pentru viitor, să configureze, să susțină și să reprezinte comunitatea românească de aici și implicit Biserica românească în diasporă.**

Adresăm de aceea călduros și stăruitor îndemn celor interesați să pună la inimă modesta noastră pledoarie pro-românism și **să-și îndrepte copiii spre ' Școala Duminicală 'a bisericii**, unde aceștia pot vorbi și învăța românește, se pot pătrunde de ecourile istoriei neamului nostru, pot primi cateheză ortodoxă, pot simți vraja muzicii și se pot iniția în artele frumoase. Avem deja, în comunitatea noastră, experiența unui an de învățământ, cu izbânzile (activități și manifestări apreciate comunitar) și cu inerentele lui neîmpliniri, dar dorim să continuăm o astfel de activitate, mai mult decât necesară și binevenită. Sunt încă foarte multe de făcut, începutul a fost timid și modest, de aceea încurajarea, prezența și sprijinul compatrioților ne stimulează, ne mobilizează și ne sporesc nădejile de viitor iar inițiativa educațională apare astfel deplin justificată.

Părintele Nicolae

Mesajul Înalt Prea Sfințitului Arhiepiscop Nicolae la Praznicul Adormirii Maicii Domnului

Praznicul Adormirii Maicii Domnului încununează sărbătorile închinare Sfintei Fecioare Maria. De-a lungul anului bisericesc, după sărbătoarea Nașterii ei, din sfinții părinți Ioachim și Ana, continuată cu cea a Întrării în Biserică, după Buna Vestire a Întrupării Mântuitorului, creștinii ortodocși cinstesc Adormirea Maicii Domnului și ridicarea ei cu trupul la ceruri.

Biserica Ortodoxă acordă o cinstire deosebită Fecioarei Maria, chiar dacă nu consideră aceasta dogmă. Sfântul Evanghelist Luca o numește „cea plină de har” iar în rugăciunile Bisericii este numită „Prea Sfânta”, „Împărăteasă și Doamnă”.

Există o imagine din Vechiul Testament care sugerează misiunea Sfintei Fecioare Maria și anume scara de la cer la pământ, din visul Patriarhului Iacov (Fac. 28, 12). În visul lui Iacov îngerii lui Dumnezeu coborau și se urcau la cer. Maica Domnului s-a arătat o astfel de scară, ce unește cerul cu pământul, scară pe care s-a coborât Domnul Însuși. Ce reprezintă oare suirea îngerilor pe scară înapoi către ceruri? Oare nu faptul că Domnul s-a pogorât la om ca să-l ridice pe acesta la cer? Dacă Maica Domnului a mijlocit coborârea Fiului lui

Dumnezeu, oare nu ajută ea și celor ce doresc să se înalțe, ca îngerii, către ceruri? Și ce dovadă mai lămuritoare căutăm, dacă nu chiar sărbătoarea Adormirii și ridicării ei cu trupul la ceruri!

Maica Domnului este așadar mijlocitoarea noastră către Dumnezeu. Ea ridică rugăciunea noastră la cer, ea ocrotește pe toți cei aflați în primejdii și necazuri, ea este grabnic ajutoare tuturor celor ce aleargă la ea, în ceas de întristare sufletească. În Acatistul Acoperământului Maicii Domnului se spune că mâinile ei sunt ținute ridicate la rugăciune de însăși dragostea și milostivirea către noi. Și, ca și Moise oarecând, ridicând mâinile la rugăciune, ea biruiește pe vrăjmașii creștinilor.

Îndemnul meu la praznicul Adormirii este să regăsim exemplul rugăciunii Maicii Domnului și să luăm putere și noi de a ne ruga. În această lume complicată și plină de ispite avem nevoie de rugăciune, avem nevoie să simțim ocrotirea Sfintei Fecioare, avem nevoie să cerem mila lui Dumnezeu, pentru îndepărtarea tuturor vrăjmașilor văzuți și nevăzuți. Dacă ne-am nevoit postind, să nu uităm că împlinirea postului este tocmai rugăciunea mai multă și mai fierbinte către Mântuitorul și Maica Sa.

La acest slăvit praznic și popas duhovnicesc, aș dori să urez tuturor credincioșilor care poartă numele Maicii Domnului – Maria, Marian sau Marin – multe împliniri, cu pace și bucurii pentru întreaga familie. Maica Domnului să ne călăuzească pe toți și să ne arate vrednici de a ne numi fii ai Tatălui ceresc.

+ P.S. Arhiepiscop N I C O L A E

Arhiepiscopia Ortodoxă Română în America și Canada (ROAAC)

Cruce și Înviere

Prinși în marea învolburată a acestei vieți, ale cărei valuri se ridică adeseori amenințător deasupra noastră, ne temem, iar de multe ori chiar ne pierdem nădejdea și ajungem să ne întrebăm, mai cu seamă, care este rostul nostru în această lume?

Din cele ce cunoaștem, nemijlocit și concret, am putea spune că noi oamenii avem în viață două ținte, una apropiată, ziua de azi, în sensul propriu și una mai îndepărtată, cu privire la viitor. Trebuie să trăim, așadar, *astăzi* pentru *măine*, de felul cum înțelegem să „parcurgem drumul” de *astăzi*, adică de cum trăim prezentul, depinde viitorul nostru.

Nu trebuie să ne temem. Cineva ne cheamă și ne arată *drumul* și direcția în care să mergem. Este Mântuitorul Hristos, Care mărturisește despre Sine: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14, 6). „Cel ce voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze Mie” (Marcu 8, 34).

Iisus ne cheamă - nu ne silește - să răspundem chemării Sale, punându-ne în valoare conștiința, libertatea noastră și voința de a-L urma. Hristos ne îndeamnă: „Intrați pe poarta cea strâmtă, că largă este poarta și lată este calea care duce la pierire și mulți sunt cei care o află. Și strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt cei ce o află” (Matei 7, 13-14).

Aastăzi este timpul lui Dumnezeu, *astăzi* trebuie să răspundem chemării Domnului Iisus. Acest *astăzi* nu trebuie amânat. Întreg ciclul liturgic al Bisericii este un larg și foarte bun prilej, pentru fiecare din noi, de a ne gândi mai mult și mai adânc, cum să trăim *azi* ca să dobândim pe acel *măine*, din Împărăția lui Dumnezeu, căci scopul vieții noastre este dobândirea mântuirii.

Mântuirea constă, pe de o parte, în răscumpărarea noastră, prin Jertfa Mântuitorului Iisus Hristos, Care S-a răstignit pe Crucea de pe Golgota, iar pe de altă parte, în hotărârea noastră de a-L urma, cu gând bun, hotărâre și însuflețire, fiecare dintre noi purtându-ne Crucea.

Ce înseamnă Crucea Domnului pentru noi creștinii? Aflăm răspunsul în Sfânta Scriptură și în învățătura Bisericii noastre. Crucea face parte din taina mântuirii neamului omenesc, iar cinstirea ei începe încă din timpul Sfinților Apostoli: „Dar mie să nu-mi fie a mă lăuda decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine și eu pentru lume” (Galateni 6,14), spune Apostolul Pavel. Și tot el adaugă: „Căci cuvântul crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu” (I Cor. 1,18).

Etimologia cuvântului „Cruce“ provine din limba greacă: „stavros“ (substantiv) sau „stavro“ (verb) iar în latină „crux“ (substantiv) sau „crucifigo“ (verb). El are sensul primar de stâlp sau bârnă verticală, iar cel secundar este acela de stâlp, folosit ca instrument de pedeapsă și execuție ¹. Nu se confundă cu termenul din greacă „xilos“ care înseamnă „lemn” ².

Sfânta Cruce „ține de ființa creștinismului și cinstirea ei urcă la începuturile lui, pentru că prin ea ne-a mântuit Hristos. Creștinismul nu poate fi înțeles fără cruce. Dacă se dă la o parte, din Noul Testament, Crucea lui Hristos, se dă la o parte, deopotrivă și Învierea Lui. Căci prin Cruce a biruit Hristos moartea, pentru umanitatea Sa și pentru noi” ³. Cinstim Sfânta Cruce, pentru Jertfa ce s-a petrecut pe ea ; despre ea mărturisim că este altarul jertfei pentru neamul omenesc și nu rămânem doar la istorie, limitându-ne doar la a crede că a fost doar o povară pentru Domnul Hristos, ci avem în ea înțelegerea unei taine adânci, „Mysterium Crucis” ⁴.

Crucea, altarul de jertfă al Domnului Hristos, vine să restaureze în ea, ființial, omul și să reconsidere starea lui față de Dumnezeu. Jertfa Domnului Hristos pe Cruce face ca aceasta să se transforme, din instrument de chin, în izvor de bucurie și de întărire, iar moartea, prin Învierea Domnului, își pierde scopul, adică acela de a-l despărți pe om de Dumnezeu și devine o poartă de trecere la viața cea veșnică, în Împărăția lui Dumnezeu. Crucea înseamnă biruință asupra răului și a morții, biruință asupra greutăților vieții, a tuturor piedicilor și opreliștilor, nu prin fuga de ele sau ocolirea lor, ci prin asumarea acestora, având ca pildă chiar pe Domnul Hristos. „Crucea nu se poate separa de Înviere” ⁵. Cel care mărturisește Învierea Domnului, se însemnează cu semnul Sfintei Cruci, se deschide el însuși, cu elan, spre jertfă și mai ales înțelege ridicarea umanității, prin Cruce și Înviere, de la moarte la viață și de pe pământ la cer. Această este taina Crucii.

Cei care cred și urmează chemării lui Hristos Iisus, trecând cu ființa lor prin Cruce, primesc calitatea și pecetea de fii ai Tatălui Cereș și redevin chipuri luminoase ale Bisericii. Iar Biserica – Trup al lui Hristos, cuprinde pe toți cei ce se împărtășesc cu Harul lui Dumnezeu, ce izvorăște din Sfintele Taine. În Împărăția lui Dumnezeu se ajunge numai pe drumul Crucii. Numai sub Cruce mori pentru lume și înviezi pentru Dumnezeu. A muri pentru lume înseamnă pentru noi lepădarea de sine, renunțarea la viața plină de păcate și împlinirea cuvântului Sfântului Apostol Pavel: „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine” (Gal. 2, 20).

Nu este posibilă Învierea fără Cruce și nici nu putem înțelege Crucea fără Înviere, căci Învierea este cea care dă sens Crucii. Viața duhovnicească creștină este o viață de jertfă, în care ne asumăm și primim Crucea, ca singura cale de adevărată salvare și mântuire a sufletului, unicul drum care ne duce către propria noastră Înviere.

P.S. Episcop
Paisie Lugojanul

Note

1. - Nouveau Dictionnaire Biblique, Edition « Emmaus », Saint-Léger sur Vevey, Suisse, 1961, pag. 162.
2. - Dictionar Biblic, Editura « Cartea creștină », Oradea, 1995, pag. 304.
3. - Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Crucea lui Hristos și cinstirea ei, în « Îndrumător bisericesc, misionar și patriotic », nr. 3, Episcopia Buzăului, 1984, pag. 56.
4. - Paul Evdokimov, Ortodoxia, EIBMBOR, București, 1996, pag. 361-362.
5. - Pr. Prof. Dr. Ion Bria, Dictionar de Teologie ortodoxă (A-Z), EIBMBOR, București, 1994, pag. 114.

Maica Domnului în Biserica Ortodoxă

În cultul ortodox se acordă o cinstire deosebită Maicii Domnului, cinstire mai mare decât cea a sfinților, numită preacinstire. Învățătura despre Maica Domnului este una dintre cele mai frumoase dogme ale Bisericii. A vorbi despre Fecioara Maria înseamnă a vorbi despre una dintre cele mai pure, mai gingașe și mai deosebite persoane. Cinstind pe Maica Domnului Îl cinstim pe Hristos Însuși, Cel care S-a născut din ea. Proorocită în Vechiul Testament, lăudată și preacinstită de Sfinții Părinți, Fecioara Maria este cea prin care s-a pogorât oamenilor mântuirea. Dacă prin încălcarea poruncii de către Eva a venit lumii osândă, prin acceptarea „Evei celei noi” a venit răscumpărarea. „Fie mie după cuvântul tău” i-a spus Fecioara Arhanghelului Gavruil la Buna Vestire, acceptând astfel cea mai înaltă cinste pe care o putea Dumnezeu acorda unei fânțe create: aceea de a deveni mama Fiului Său. Cea care a fost hrănită în Sfânta Sfințelor din mâna îngerului, care a avut o viață plină de smerenie, ascultare și rugăciune urcând mereu pe treptele spre desăvârșire, s-a făcut vrednică a primi pe Cel Neîncăput, pe Hristos Dumnezeu și Om. Nu puțini sunt cei care au contestat calitatea de Născătoare de Dumnezeu a Fecioarei Maria. Mintea omenească nu poate înțelege marea taină ce se ascunde în Născătoarea de Dumnezeu: cum fecioară fiind, a născut fără de bărbat și cum născând a rămas fecioară. Dar nu trebuie să uităm că „ceea ce nu este cu putință la oameni, este cu putință la Dumnezeu”.

Sfinții Părinți au apărut cu îndărijire theotokia Maicii Domnului. Dogma Sfintei Fecioare, fixată la Sinoadele Ecumenice, trăiește viu și deplin în cultul ortodox. Intrând într-o biserică ortodoxă, pretutindeni simțim prezența ocrotitoare a Maicii Domnului. Uitându-ne la

iconostas o vedem pe Ușile Împărătești alături de Arhanghelul Gavruil primind vestea cea bună, ca apoi s-o vedem alături de Fiul său, călăuzitoare. Ridicându-ne ochii, o vedem în mijlocul proorociilor care au vestit venirea ei în lume. Mai sus o vedem la picioarele crucii, plângând pentru Fiul său și mijlocind pentru noi, pentru ca deasupra altarului s-o vedem tronând în slavă și întinzându-și protector acoperământul peste noi.

Venerarea Maicii Domnului nu este o simplă tradiție umană, rezultatul unei obișnuințe, introdusă în cult din pietate voluntară, ci este vrerea lui Dumnezeu. Aceasta reiese din caracterul profetic al cuvintelor rostite de Fecioara Maria: „iată, de acum mă vor ferici toate neamurile”, iar din Sfânta Scriptură aflăm că „nici o proorocie nu a fost adusă din voia omului, ci oamenii au vorbit de la Dumnezeu, mânați de Duhul Sfânt” (II Petru 1, 21).

Deosebita cinstire ce se acordă Născătoarei de Dumnezeu în Biserica Ortodoxă se vede și din numărul mare de sărbători consacrate ei. De regulă sfinții sunt pomeniți o singură dată pe an, în ziua morții lor. Fecioara Maria însă, se bucură de numeroase sărbători prin care se comemorează nu numai Adormirea sa, ci și Nașterea, Intrarea în biserică, Buna Vestire sau alte minuni făcute prin mijlocirea ei. Toate acestea surit socotite, alături de cele

dedicate Mântuitorului Hristos, printre sărbătorile mari ale Ortodoxiei, numite praznice împărătești. Maica Domnului este prezentă în toate cărțile de cult, numele ei fiind pomenit la fiecare serviciu divin. Nu există rugăciune, ectenie, în care numele Fecioarei Maria să nu fie pomenit. Melozii din toate timpurile s-au întrecut a o lăuda pe „Cea mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii”. În afară de imnurile din cărțile de rânduală liturgică, există numeroase rugăciuni adresate Maicii Domnului în care i se laudă fecioria, i se cinstește nașterea și i se cere ajutor pentru mântuire. Născătoarea de Dumnezeu este mereu vie printre noi, chipul său fiind zugrăvit în numeroase ipostaze de iconografi. „Dacă icoana lui Hristos reproduce trăsăturile Dumnezeului devenit Om, icoana Maicii Domnului reprezintă

prima ființă umană care a realizat țelul Întropării: îndumnezeirea omului”. Nici o altă icoană nu este atât de prezentă, de iubită și de venerată ca cea a Născătoarei de Dumnezeu.

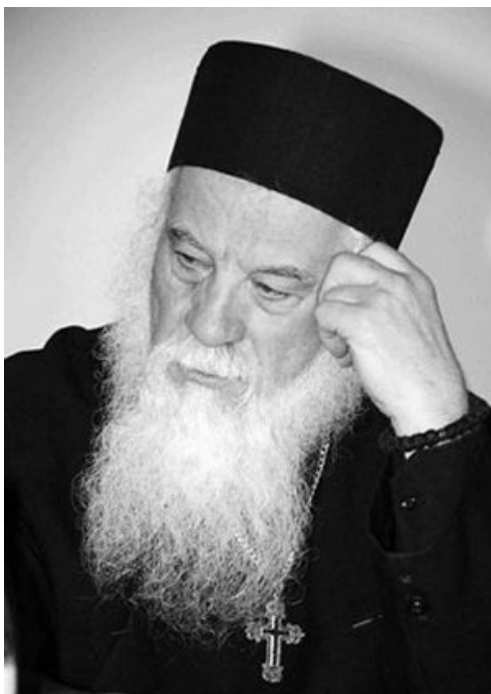
Pe cruce, atunci când Mântuitorul a încredințat-o pe maica Sa ucenicului pe care îl iubea, ne-a încredințat-o de fapt nouă, tuturor celor ce credem în El. Maica Domnului a devenit astfel protectoarea noastră, cea care plânge când suntem în nevoi și cea care se roagă neîncetat pentru noi și a noastră mântuire. Este și va rămâne până la sfârșitul veacurilor cea spre care vor alerga creștinii însetați de dorul mântuirii cerându-i mijlocina la Fiul său iubit.

Ancuta MAFTEI
Profesoară de Religie

Sfânta Cruce – legendă și istorie

Sfânta cruce este un obiect excepțional al venerației creștine pentru că, fiecare credincios, atunci când o cinsteste, vede în ea instrumentul de răscumpărare al omenirii, prin pătimirea Domnului și de asemeni tăria credinței, Biserica și mântuirea. De aceea, simpla însemnare a chipului nostru cu semnul crucii, este un act de devoțiune adresat Sfintei Treimi, o mărturisire a credinței noastre ortodoxe, o certitudine a ocrotirii noastre împotriva satanei și a tuturor relelor care vin de la el, rele care atacă și sufletul și trupul nostru.

Fiind atât de prezentă în viața noastră, pietatea populară a creat o serie de legende evlavioase, în legătură cu Sf. Cruce, cu originea și puterea ei izgonitoare de diavoli.

Cea mai interesantă legendă pioasă este legarea crucii de pomul cunoașterii din rai. La moartea lui Adam, fiii săi au hotărât să-i facă sicriul din pomul care închipuise păcatul neascultării protopărinților noștri. Copacul uriaș a fost tăiat. Sicriul lui Adam a folosit o parte din lemn. Tot ce a rămas a fost păstrat ca un semn al amintirii păcatului și a făgăduinței răscumpărării noastre.

Când Noe a primit poruncă să construiască arca – simbolul mântuirii noastre, Biserica – el a folosit marele copac din mijlocul raiului, tocmai fiindcă era legat de făgăduința mântuirii. Corabia l-a purtat pe el, familia lui și toate animalele aduse în corabie, după porunca lui Dumnezeu. La terminarea potopului, apele au adus părți din lemnul corăbiei până în țara sfântă. Oamenii au văzut lemnul, care era dintr-o esență necunoscută și foarte tare.

Un dulgher a luat tot ce a găsit din copacul respectiv și a cioplit o masă mare și grea, care s-a moștenit din

generație în generație, până în vremea lui Iisus. După ce, prin urzelile și învinuirile evreiești, Mântuitorul a fost condamnat la moartea pe cruce, ultimul descendent al vechiului dulgher și-a adus aminte de vechiul lemn, moștenit de la strămoși și a făcut din masă o cruce mare și grea pe care a oferit-o spre crucificarea celui înșelător și răzvrătit, pe care sinedriul îl condamnase la moarte, cerând apoi confirmarea sentinței lor de la procuratorul roman Pilat.

Astfel a murit Iisus pe crucea făcută din lemnul păcatului adamic, lemn care a devenit instrumentul ispășirii păcatelor omenirii prezente atunci și a celei viitoare, până la Judecata din urmă.

Legenda, ca orice altă legendă, ascunde în ea o fărâamă de adevăr istoric dar, mai ales, un sens spiritual pe care evlavia populară l-a sădit în ea. Cel mai important element al acestei legende este legarea ei de păcatul adamic și de iertarea neamului omenesc. Acolo unde Adam a greșit, acolo s-a făcut și făgăduința mântuirii viitoare.

Istoriceste, sfânta cruce a existat și pe ea a fost răstignit Mântuitorul, așa cum în mod aproape identic ne spun Sfintele Evanghelii: *"Și ducându-și crucea, a ieșit la locul ce se cheamă al Căpățânii, care, pe evrește se zice Golgota, unde l-au răstignit și, împreună cu el, pe alți doi, de o parte și de alta, iar în mijloc, pe Iisus."* (Ioan 19: 17-18)

Acolo, pe cruce și pe sângele curs din trupul Domnului, a fost întemeiată în mod mistic Biserica, pe care Iisus o trece în istorie prin pogorîrea Sfântului Duh peste Apostoli la Cincizecime. De atunci, crucea a devenit simbolul mântuirii, prin jertfa lui Iisus care ne duce, prin pocăință, la Învierea Lui și la învierea noastră a tuturor.

Descoperirea Crucii Mântuitorului

Golgota a rămas ca un loc blestemat. Gunoaiile Ierusalimului au început să fie aruncate acolo, dar Dumnezeu a schimbat cursul istoriei și, prin decretul lui Constantin cel Mare, creștinismul a fost scos de sub interdicția legii romane și i s-a dat aceleași drepturi, ca oricărei alte religii a imperiului, prin decretul de la Milan, din 313.

Prin punerea semnul crucii pe scuturile ostașilor împăratului Constantin, acest semn al mântuirii nu a mai fost un prilej de pedeapsă pentru creștini. Până atunci, așa cum vedem în catacombele romane, creștinii foloseau semnul crucii pe morminte sau pe pereții catacombelor într-o formă disimulată, ca o ancoră (cel mai adesea), ca un trident sau ca o svastică. De atunci începe venerarea deschisă a crucii, ca simbol mistic al suferinței și al Învierii Domnului.

Cea care aduce la iveală Crucea cea adevărată, spre venerarea întregii omenirii creștine, a fost Sfânta Elena,

mama împăratului Constantin. Aceasta a cerut Împăratului să-i dea bani, pentru a face săpături pe Golgota, spre a descoperi sfânta cruce. Dumnezeu i-a ajutat și crucea a fost dezgropată în anul 326. Nu a fost greu să fie recunoscută, fiind singura care avea cuie bătute în ea, fiindcă cei doi tâlhari fuseseră legați cu funii pe crucile lor. Pentru mai bună verificare, crucea a fost așezată peste un mort, care a înviat și a rostit cuvinte de slavă lui Dumnezeu.

Aceasta este crucea despre care Sf. Apostol Pavel scrie: *"Căci cuvântul crucii este, pentru cei ce pier, nebulie, iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu, căci scris este: pierde-voi înțelepciunea celor înțelepți și știința celor învățați o voi nimici."* (1 Cor. 18-19)

Sfânta Elena, așa cum ne spun Ambrozie, Rufin și alți urmași ai apostolilor, a trimis două cuie din crucea Domnului fiului ei Constantin, unul din cuie fiind încastrat într-o diademă. Crucea a fost pusă în basilica Sfânta Cruce din Ierusalim, zidită de împărăteasa Elena. Acolo era, de asemenea, un cui și placa pe care Pilat pusese să se scrie INRI. În fața basilicii, a fost înălțată o cruce de metal, pe care, împăratul Teodosie al II-lea a acoperit-o cu aur și diamante în anul 417.

În urma unui război cu Perșii, sfânta cruce a fost luată ca un trofeu de mare valoare și astfel Ierusalimul a rămas fără obiectul de venerare cel mai sacru.

La câțiva ani după aceasta, împăratul Heraclius a pornit un război contra Perșilor, pentru a recuceri obiectul sacru al crucii. Era în anul 614. Perșii au fost înfrânți, crucea adusă cu mare cinste la Ierusalim și patriarhul orașului a înălțat-o în fața poporului, în ziua de 14 Septembrie, când tot poporul a căzut în genunchi și a cântat cu lacrimi: *"Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, și sfântă Învierea Ta o laudăm și o mărim"*.

Sfânta cruce s-a pierdut; n-au mai rămas decât părți din ea, aflate în custodia unor Patriarhii. Este sigur că, în perioada iconoclasmului, crucea a fost negată, ca și icoanele. Poate că a fost ascunsă de patriarhul Ierusalimului, eventual, descompusă în bucăți, spre a fi mai ușor de ascuns și apoi, scoasă din nou la iveală. Se presupune că a fost trimisă la Constantinopol, atunci când pericolul musulman a crescut și că a stat acolo până în preajma căderii Constantinopolului. Unii istorici cred că atunci crucea a fost desfăcută în bucăți mai mici și trimisă diferitelor Patriarhii, spre salvarea ei. În felul acesta, cei care duceau bucățile de cruce, puteau trece prin controlul musulman fără pericol.

Dar chiar dacă astăzi avem doar fragmente ale sfintei cruci, simbolul crucii reprezentat în multiple forme, rămâne ca semn al morții și Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, spre care martirii își aținteau ochii în timpul suferinței și mureau fericiți. Crucea evocă patima mântuitoare pentru lume a lui Iisus. În ea se recapitulează întreaga Lui viață.

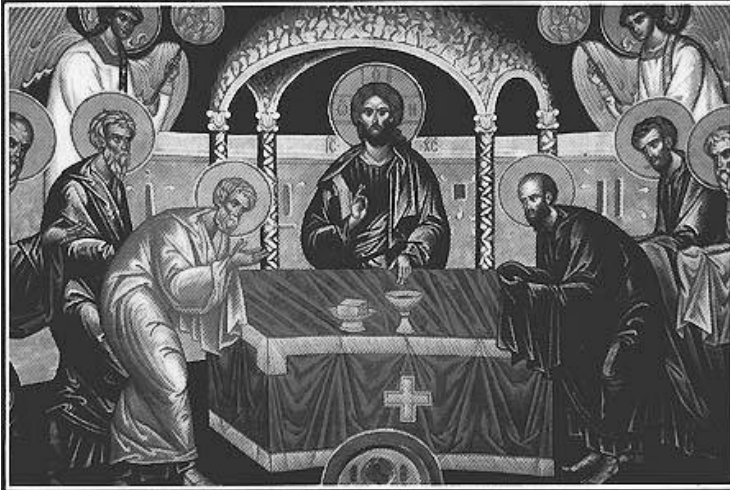
"El a purtat păcatele noastre în trupul Său, pe lemn, pentru ca noi, murind față de păcate, să trăim spre îndreptare", spune Sf. Petru în întâia sa Epistolă sobornicească, 2, 24. Paradoxul credinței creștine constă în aceea că puterea lui Dumnezeu se arată în suferință, pe cruce, căci așa cum mărturisește Sf. Pavel, *"când sunt slab, atunci sunt tare"*. (2 Cor. 12, 10).

Pe de o parte, crucea descoperă starea de păcat a lumii și responsabilitatea omului pentru organizarea infernală a veacului nostru și, pe de altă parte este provocarea lui Dumnezeu contra concepției fataliste a răului și a morții, căci ea constituie cursa în care Mântuitorul a prins pe stăpânitorul lumii acesteia.

Pe de altă parte, crucea este și simbolul Bisericii lui Hristos, care stă cu rădăcina înfiptă în dealul Golgotei, trăgându-și seva din sângele jertfei lui Iisus. Ea se înalță până la cer, prin brațul vertical și cuprinde în ea întreaga lume, pe care o îmbrățișează salvator, prin brațele orizontale. Ea închipuie verticalitatea Bisericii, înălțarea la ceruri iar pe dimensiunea ei orizontală, socială, stă toată viața pământească a omului. (Paragraf alcătuit pe datele din Dicționar de Teologie Ortodoxă de Preot prof. Ion Bria, B.O.R. 1994)

Pr. Gheorghe Calciu

Les Bienfaits de la Liturgie Eucharistique

4. LA LITURGIE EUCHARISTIQUE COMME PÉDAGOGIE

Dans son *Explication de la Divine Liturgie*, saint Nicolas Cabasilas énumère les "effets" des offrandes sanctifiées et agréées par Dieu. Pour les vivants et les défunts, l'effet principal est qu'en échange des oblations "la grâce soit envoyée par Dieu qui les a agréées"; pour les défunts en particulier, "le repos de leur âme et l'héritage du Royaume en union avec les saints"; et pour les vivants :

... la participation à la table sainte et la sanctification...; la rémission des péchés, la paix, l'abondance des fruits de la terre, la concession des biens nécessaires et enfin la suprême faveur de paraître devant Dieu dignes du Royaume (9).

La participation à la Divine Liturgie est le "temps fort" de la vie chrétienne et elle permet de pratiquer la pénitence et l'ascèse, par exemple dans la préparation à la Liturgie et à la communion. La participation à la Liturgie constitue également une affirmation publique de foi et d'adhérence au Christ.

La Divine Liturgie est une occasion de témoigner, d'approfondir et de transmettre la foi chrétienne. La Liturgie orthodoxe, au sens large de tous les offices et rituels de l'Église, abonde en enseignement théologique, ascétique et spirituel, à tel point qu'on dit que toute la tradition de l'Église orthodoxe y est contenue. La Divine Liturgie est la pièce maîtresse de cet enseignement liturgique, ce qui est reflété non seulement dans la Liturgie de la Parole, mais aussi dans la Liturgie de l'Offrande. La Liturgie de la Parole contient des éléments qui ont vraisemblablement, mais non exclusivement, un but pédagogique, notamment les lectures des Épîtres et des Évangiles. Pour certains, les textes

bibliques lus à la Divine Liturgie sont souvent les seuls contacts avec la parole de Dieu dans la semaine. Même pour ceux qui lisent la Bible régulièrement, les extraits des Épîtres et des Évangiles lus à la Divine Liturgie constituent un contact privilégié avec la parole de Dieu. L'homélie, souvent un commentaire des lectures de la Parole, aide aussi à consolider la compréhension des Écritures, et à saisir le sens de la foi chrétienne dans la vie de tous les jours.

L'aspect pédagogique des parties "invariables" de la Liturgie est peut-être plus difficile à apprécier. Il s'agit là surtout d'un approfondissement de l'expérience de la foi et d'une compréhension de plus en plus consciente du sens profond du mystère de l'Eucharistie, par exemple par les prières du prêtre, prières que souvent, malheureusement, les fidèles n'entendent pas. Il peut venir une illumination soudaine et nouvelle du sens de quelques mots d'une prière que nous récitons, entendons ou lisons chaque semaine pendant des années. Ou ceci peut prendre la forme d'une compréhension à un autre niveau de la signification profonde de la Divine Liturgie dans son ensemble.

La Liturgie de saint Jean Chrysostome contient cinq "grandes litanies", dont à première vue nombreuses demandes paraissent semblables, ainsi que plusieurs "petites litanies" identiques. Par une participation active et attentive à leur récitation, nous faisons nôtre les demandes faites par le prêtre ou le diacre au nom de la communauté, et nous apprécierons les différences entre les litanies, la progression des demandes et la pertinence de chaque litanie au moment particulier de la Liturgie où elle est placée. Nous apprenons justement par répétition : si nous n'avons pas compris la première fois, ou si nous n'avons pas été suffisamment attentifs, les mêmes paroles ou les mêmes gestes sont répétés dans l'espoir que nous aurons éventuellement une meilleure compréhension de la Liturgie. L'approche "orientale" de la prière attache une grande importance à la répétition : "méditer" par la prière, c'est répéter, jusqu'à connaître "par coeur", c'est-à-dire avec le coeur.

Le déroulement de l'année liturgique, avec les grandes fêtes qui marquent les principaux événements de la vie du Christ et de la Mère de Dieu, ainsi que la commémoration des saints de tous les temps, est une autre source d'apprentissage des vérités de la foi et de l'histoire du salut. Le cycle pascal et celui des fêtes fixes permettent de vivre en quelque sorte dans un autre temps, car les fêtes sont plus qu'une commémoration d'événements historiques, elles sont leur actualisation. Dans le temps ontologique, la création du monde n'est pas séparée du jugement dernier, la Nativité du Christ de sa Mort, sa Passion de sa Résurrection, son Ascension de son second Avènement, mais pour nous, mortels, nous comprenons mieux les réalités ontologiques lorsqu'elles sont présentées en "petits morceaux", un après

l'autre, dans le temps historique que nous connaissons – et dans lequel se trouvent les fêtes de l'année liturgique. Même si nous célébrons aujourd'hui la Nativité du Christ, demain sa Passion et sa Mort, et après-demain sa Résurrection, les textes liturgiques nous rappellent constamment que l'un n'est pas séparé de l'autre, que l'histoire du salut est une unité indivisible. La prière de l'anamnèse (souvenir) de la Divine Liturgie, dite juste après les paroles de la consécration, contient ce genre de rappel – y compris le "rappel" d'un événement qui n'a pas encore eu lieu dans le temps historique :

Commemorant donc ce commandement salutaire et tout ce qui a été fait pour nous : la Croix, le Tombeau, la Résurrection au troisième jour, l'Ascension au ciel, le Siègne à la droite, la second et glorieux Avènement...

5. LA COMMUNION EUCHARISTIQUE ET LA RÉMISSION DES PÉCHÉS

Les paroles du prêtre au moment de la communion font allusion à deux buts ou effets de la communion :

Le Corps précieux, saint et vivifiant de notre Seigneur Dieu et Sauveur Jésus Christ, m'est donné à moi N., prêtre, *en rémission de mes péchés et pour la vie éternelle* (pour la communion du prêtre).

Le serviteur de Dieu N. communie aux précieux et saints Corps et Sang de notre Seigneur Dieu et Sauveur Jésus Christ *en rémission de ses péchés et pour la vie éternelle* (pour la communion des fidèles).

Dans l'Évangile de saint Jean, Jésus nous dit que le pain de vie donne la vie éternelle et ses paroles instituant l'Eucharistie mentionnent la rémission des péchés : *Ceci est mon sang, le sang de l'alliance, qui est répandu pour une multitude en rémission des péchés* (Mt 26,28). Saint Jean, dans sa première Épître, dit aussi : *Le sang de Jésus, son Fils le Fils de Dieu, nous purifie de tout péché* (1 Jn 1,7).

Il y a un sacrement particulier pour la rémission des péchés commis après le baptême, la confession ou la pénitence, qui est souvent une préparation ou un prélude à l'Eucharistie. Si donc nos péchés sont remis par la confession et l'absolution du sacrement de pénitence, quel est l'effet de la sainte communion sur nos péchés ? Nicolas Cabasilas répond à cette question dans sa *Vie en Christ* :

Parce que c'est avec son Corps et son Sang qu'il le Christ tresse au Père cette merveilleuse couronne de gloire, le Corps du Christ est donc le seul remède contre le péché et son Sang la seule libération des offenses... (10)

Citant Denys l'Aéropagite, Cabasilas affirme que "les autres sacrements seraient incomplets et sans capacité de produire leurs propres effets, si on ne leur ajoutait le banquet sacré (11)". C'est dans cette optique qu'il explique le rapport entre le sacrement de la pénitence et la communion : Lorsque les pécheurs se repentent de leurs fautes et les confessent aux

prêtres, ils se sentent affranchis de tout châtiment de Dieu, leur juge. Ils ne peuvent, cependant, bénéficier pleinement de l'efficacité de cette confession qu'après s'être assis à la Table du banquet (12).

Si la communion eucharistique effectue la rémission des péchés, alors pourquoi le sacrement de la pénitence est-il nécessaire ? La réponse se trouve non seulement dans la pratique de l'Église depuis les premiers temps, mais essentiellement dans la faiblesse de l'homme et la constante nécessité dans la vie spirituelle de ce que les Pères appellent la *metanoïa*, la conversion, la repentance, le retournement de l'homme vers Dieu. La confession est une reconnaissance explicite des péchés, qui sont identifiés, nommés et dits au ministre de Dieu, ce qui aide non seulement à en prendre connaissance, mais à lutter contre les tentations futures. Il s'agit donc d'un renforcement de la *metanoïa* alors que la Liturgie eucharistique nous fait dépasser notre état de pécheur afin d'entrer purifiés dans le Royaume de Dieu.

La Divine Liturgie contient des demandes de la rémission des péchés, notamment deux prières juste avant la communion, l'une récitée par le prêtre seul et une autre récitée par le clergé et les fidèles (ensemble ou séparément) :

Voici que je m'approche du Christ, Roi immortel, notre Dieu. Le Corps précieux, saint et vivifiant de notre Seigneur Dieu et Sauveur Jésus Christ m'est donné à moi N., prêtre, en rémission de mes péchés et pour la vie éternelle.

Je te prie donc : aie pitié de moi et pardonne-moi les fautes, volontaires et involontaires, commises en paroles, en actes, sciemment ou par inadvertance, et rends-moi digne de participer, sans encourir de condamnation, à tes Mystères très purs, pour la rémission des péchés et la vie éternelle.

Il n'y a pas de confession explicite des péchés dans la Divine Liturgie, ni d'absolution. Dans la pratique, la rémission des péchés par la communion ne doit pas devenir une excuse pour éviter la confession. Nicolas Cabasilas parle du "labeur" exigé par l'Eucharistie et de la préparation personnelle : "Il nous faut être, personnellement, animés des dispositions requises, et d'abord nous purifier avant de participer à ce sacrement (13)". Il s'agit d'établir un équilibre personnel entre la fréquence de la confession et la communion, équilibre dans lequel le fidèle sera guidé par son confesseur ou son père spirituel.

Ainsi, la rémission des péchés par la communion est nécessaire, même si nous venons juste de nous confesser, car notre confession ne peut être qu'imparfaite. Or, le Corps et le Sang du Christ ne peut venir qu'à ceux qui sont "purifiés de tout péché et résolus à ne plus le commettre (14)". La communion, c'est le "feu qui consume les épines de tous les péchés" (prière d'action de grâces de saint Syméon le Métaphraste) ; après avoir communie, le prêtre paraphrase les mots du Séraphin à Isaïe (Is 6, 7) : "Ceci a touché mes lèvres :

mes iniquités sont enlevés et mes péchés effacés”. Beaucoup de prêtres répètent cette paraphrase après la communion des fidèles, avant de retourner dans le sanctuaire : : “ Ceci a touché vos lèvres ; vos iniquités sont enlevés et vos péchés effacés ” (...).

Que nos lèvres s'emplissent de ta louange, Seigneur, afin que nous chantions ta gloire. *Car tu nous as rendus dignes de communier à tes saints, divins, immortels et vivifiants mystères. Garde-nous dans ta sainteté, afin que le jour entier nous apprenions ta justice. Alléluia, alléluia, alléluia.*

par Paul Ladouceur

NOTES

1 Les citations de la Divine Liturgie de saint Jean Chrysostome sont de la version des Éditions Liturgica (Paris).

2 *La Vie en Christ* : titre de deux livres de spiritualité, l'un de saint Nicolas Cabasilas (XIVe siècle), l'autre de saint Jean de Kronstadt (fin XIXe - début XXe siècles).

3 Daniel Coffigny, *Nicolas Cabasilas, La Vie en Christ*, Cerf, 1993, p. 175.

4 *La Vie en Christ*, p. 175.

5 Constantin Andronikof, *Le sens de la liturgie*. Cerf, 1988, pp. 303 et 317.

6 Andronikof, p. 310.

7 Cité par Andronikof, p. 318.

8 Nicolas Cabasilas, *Explication de la Divine Liturgie*, Cerf (SC 4bis), 1967, p. 215.

9 *Explication de la Divine Liturgie*, p. 209.

10 *La Vie en Christ*, p. 164. Cabasilas n'aborde pas cette question dans son *Explication de la Divine Liturgie*.

11 *La Vie en Christ*, p. 166.

12 *La Vie en Christ*, pp. 166-67.

13 *La Vie en Christ*, p. 181.

14 *La Vie en Christ*, p. 170.

Cuvânt pentru Sfânta Împărtășanie

(al Sfântul Ioan Damaschin)

Pe mulți îi vedem primind Trupul lui Hristos, fără nici o sfială și credință, ci ca și cum ar fi ceva obișnuit și nu cum se cade a-l primi în posturile rânduite de Biserică, și în ziua de Paști, cu gândul și cu inima curată.

Se cade să păzim posturile într-o curăție, cu conștiința curată și așa să ne împărtășim. Pentru că cel necurat nu este vrednic să primească, de pe Sfânta Masă, Trupul lui Hristos. Să înțelegeți dar, că cei ce se împărtășeau din jertfele Legii Vechi, de multă frică aveau trebuință și mai întâi se curățeau, iar tu omule, primești, cu mâini și buze întinate, Trupul și Sângele lui Hristos, fără nici o frică, și de aceasta chiar și îngerii se cutremură. Vremea împărtășiri o așteptați, dar puterea tainei o treceți cu vederea. Pe împăratul cel pământesc nu îndrăznești să-l săruți cu buzele necurate, pentru că-l faci de ocară, atunci oare cum îndrăznești să te atingi de Împăratul Cereș? Așadar, câți sunt în nepocăință, să nu îndrăznească a primi Sfânta Împărtășanie.

Sunt mulți care primesc Sfânta Împărtășanie o dată pe an, alții de două ori, iar alții de mai multe ori. Deci care dintre aceștia sunt vrednici a primi Sfintele Taine? Cei ce se împărtășesc o dată, sau cei ce se împărtășesc de mai multe ori pe an? Și unii și alții, dacă sunt cu conștiința curată și cu viață nevinovată să se apropie. Iar de nu sunt așa, să nu îndrăznească niciodată !

Dar pentru ce oare? Pentru că le primesc spre judecata lor, spre osândă, muncă și pedeapsă. Pentru aceea și preotul mai înainte, zice: „Sfintele sfinților”. Adică numai de este cineva sfânt, să se apropie. Nu a zis simplu sau curat, ci sfânt. *Pentru că cel ce va mânca Pâinea aceasta și va bea paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi Trupului și Sângelui Domnului (I Cor. II, 27-30).* -- Prolog - 24 Martie --

Episcopul în Biserica Ortodoxă Litera și Duhul

Episcopul este capul unei comunități sau al unui Trup mistic și el a fost sfințit ca să cărmuiască. Prin urmare, demnitatea arhierască este cea mai înaltă din Biserică. Această demnitate sau treaptă există prin voința lui Hristos, Întemeietorul Bisericii. Menirea episcopului este de a învăța, de a propovădui și de a sfinți credincioșii în actele de cult – Sfânta Euharistie și celelalte Sfinte Taine. La rândul său, preotul paroh este doar un trimis al episcopului, într-o biserică anume, din cadrul jurisdicției sale. Preotul slujește în numele episcopului, dar nu-l înlocuiește pe acesta. Episcopul îl închipuie pe Hristos, în calitatea sa de cap al turmei: el este *icoana Domnului*, semnul vizibil al prezenței reale a lui Hristos în Biserică. Prin urmare, așa cum a spus Sf. Ignatie al Antiohiei 'unde este episcopul, acolo este și Biserica și fără acesta nu mai putem vorbi de Biserică' ✠

Acest lucru înseamnă că treapta arhierască este o demnitate cerească. Existența acestei trepte, sau a oricărei alte trepte de demnitate sacerdotală nu se datorează aprobării credincioșilor. Ea a fost instituită de către Hristos și are autoritatea cărmuirii. Chiar dacă Biserica Ortodoxă îngăduie, într-o oarecare măsură, participarea laicilor la conducerea Bisericii, această conducere nu se întemeiază pe oameni. Ortodoxia nu este un organ democratic, ci unul ierarhic. În limbaj teologic, forma ei de conducere este *episcopatul monarhic*. De exemplu: dacă diocesa ortodoxă siriano-antiohiană din America are un *Consiliu de Conducere*, acesta nu este asociat în mod indispensabil cu Mitropolitul, ci el există doar prin bunăvoința ierarhului. El poate dizolva Consiliul cu un singur cuvânt.

Desigur, autoritatea episcopului nu este absolută. Ea operează doar în cadrul Bisericii și numai atunci când slujește menirii treptei sale. Episcopul se supune dogmelor, normelor morale și canonice ale Bisericii. Dacă le încalcă pe acestea, poate fi acuzat de către enoriașii săi și poate fi depus

de un Sinod, alcătuit din membri egali în demnitate. Nici un episcop nu poate obliga pe membrii bisericii căreia îi aparține să creadă în ceva ce nu face parte din învățătura Bisericii Universale, nici nu poate lipsi pe vreunul dintre credincioșii săi de drepturile sale, fără o cauză dreaptă. Tot așa, episcopul nu poate acorda privilegii nimănui, pentru nimic în lume, pentru lucruri care nu au temei în învățătura dogmatică sau canonică. Este adevărat că, în anumite împrejurări, episcopul poate interpreta *dreptul canonic* cu mai multă larghețe și îl poate pune în aplicare mai îngăduitor, dar nu-l poate încălca. *Dispensa* episcopului nu înseamnă nesocotirea canoanelor, ci o abordare a lor cu *iconomie*. Există și situații în care episcopul nu poate să facă nici măcar acest lucru, de exemplu, nu poate da o dispensă unui eterodox, ca acesta să primească o Taină a Bisericii. Sfintele Taine sunt doar pentru cei din Biserică.

Mai mult, episcopul nu este *infaibil*, nici toți episcopii luați împreună nu sunt infaibili, nici Patriarhul (episcopul în cea mai mare demnitate administrativă) nu este infaibil și nici toți Patriarhii. Singurul lucru infaibil este învățătura

Bisericii, credința Bisericii, Adevărul, așa cum sunt ele păstrate în Sfânta Scriptură, în hotărârile sinoadelor ecumenice, în învățăturile unanime ale Sfinților Părinți. Infaibilitatea nu ține de om, ci de Duhul Sfânt, care se sălășluiește în Biserică și o *'călăuzește spre tot Adevărul'* ✠ (In.15 :26). Prin urmare, dacă

episcopul învață ceea ce i-a fost dat să învețe și propovăduiește ceea ce i-a fost îngăduit să propovăduiască, adică credința Bisericii, el nu poate fi contrazis, pentru că, în această ipostază, el este reprezentantul tradiției ortodoxe universale. Orice neascultare a unui episcop bun este un păcat și poate duce imediat la excomunicare, la excluderea imediată din Biserică.

Din tot ce s-a afirmat, ar trebui să înțelegem că este falsă și dăunătoare tendința contemporană a unor ortodocși de a transforma Biserica într-o *instituție democrată*, pentru că aceștia compară Biserica cu o instituție politică și-l reduc pe episcop la ceva ce seamănă unui președinte. În democrație, președintele și rangul său există ca urmare a

unei structuri omeneste, pe când în Biserica Ortodoxă, demnitatea arhierească există prin voia lui Dumnezeu. Este adevărat că, în Ortodoxie, enoriașii au un cuvânt de spus, în privința celui care îi va conduce, dar acest fapt nu denotă votul democratic, ci unitatea Bisericii. Și, repetăm, episcopul are puterea de a conduce, pentru că Duhul Sfânt i-a conferit harisma puterii (darul duhovnicesc). Biserica Ortodoxă este un organism ierarhic, unde episcopul este cel mai înalt membru al Bisericii sale – el este capul Bisericii sale, omul care slujește lui Dumnezeu în numele Bisericii și Bisericii în numele lui Dumnezeu. El este *icoana* Domnului Iisus. (Text postat pe internet de Biserica Siriano-Antiohiană)

Considerentele semnatarului, despre preoție

Preotul este reprezentantul episcopului dar nu-l înlocuiește pe acesta. Atât timp cât rămâne pe linia episcopului, în toate cele stabilite de Sfintele Sinoade, de Sfinții Părinți, preotul are puterea de la Episcop în biserică, la nivelul său preoțesc. Dacă se abate de la ceea ce trebuie să facă, din punct de vedere al dogmelor, preotul poate fi suspendat sau caterisit, după gravitatea faptelor sale. La rândul său, preotul are dreptul să se despartă de episcopul său, dacă acesta cade în erezie sau schismă (schisma înseamnă despărțirea episcopului de sinodul la care este afiliat și rămânerea în neafiliere).

Episcopul are dreptul de a îndulci regulamentul sau de a-l înăspri, acțiune care se numește economie, dar nu are dreptul să desființeze un canon. Și preotul poate face același lucru, la nivelul îngăduit lui, pentru că el știe sufletele celor pe care îi păstorește – mă refer la cei care se spovedesc, cărora le știe și păcatul, dar le știe și pocăința, părerea de rău și îndreptarea.

Preotul primește harul conducerii, învățării și sfințirii de la arhiereu, în momentul când este hirotonit. El poate primi și însărcinări speciale, temporare sau permanente, prin hotărâri speciale ale episcopului. În baza acestui har, preotul are dreptul, spre exemplu, să desființeze asociații din parohie, care se abat de la linia ierarhică, după ce îl înștiințează pe episcop și acesta aprobă, fie că trimite un delegat de la Episcopie, fie că nu. În cazul persoanelor singulare, care nesocotesc rânduiala ierarhică, preotul are libertatea să se pronunțe, fără a mai anunța pe episcop, întrucât cazul personal are caracter local.

Câteva lămuriri despre literă și duh

Litera este un instrument de comunicare mort. Dacă duhul iubirii nu încălzește litera, aceasta poate deveni un instrument ucigaș. Mântuitorul Hristos ne-a dat numeroase exemple, în legătură cu acest înțeles al literei și al duhului.

În general, multe din ceea ce legea a instituit ca efectiv în relația internă și externă sunt deja lucruri osificate. Numai morala merge în pas cu viața vie a societății. Iată ce spune Sf. Apostol Pavel despre literă și duh (2 Cor. 3 : 6-8):

Destoinicia noastră este de la Dumnezeu, Cel ce ne-a și învrednicit să fim slujitori ai unui Nou Testament, nu ai literei, ci ai duhului, pentru că litera ucide, dar duhul face viu. Iar dacă slujirea morții, săpată în litere de piatră, s-a făcut întru atâta slavă încât fiii lui Israel nu-si puteau aținti ochii la fața lui Moise, din pricina slavei feței lui, atunci slujirea duhului cum să nu fie ea mai mult întru slavă?

Legea Veche spunea, textual (în literă): să nu lucrezi Sâmbetele! O mare parte din minunile lui Iisus sunt făcute Sâmbăta, tocmai pentru a vădi duhul, nu litera, că nu omul era făcut pentru Sâmbăta, ci Sâmbăta pentru om. Pentru aceasta iudeii au vrut să-l ucidă cu pietre de mai multe ori. Iudeii l-au acuzat că a călcat legea. Oare ce ne spune Mântuitorul în această privință?

Fățarnicilor! Fiecare din voi nu-și desleagă oare, Sâmbăta, boul sau asinul de la iesle și îl duce de-l adapă? Dar aceasta, fiică a lui Avraam fiind, pe care, iată, de optsprezece ani a legat-o satana, oare nu se cuvenea să fie deslegată de legătura aceasta în ziua Sâmbetei. Și zicând ei aceasta, toți cei care îi stăteau împotriva se rușinau și toată mulțimea se bucura de toate slăvitele fapte făcute de El (Luca 13 : 11-17).

Legea Veche spunea iarăși (litera ei): Femeia adulteră trebuie omorâtă cu pietre: Dar ce spune Iisus când iudeii i-au adus o femeie adulteră și l-au întrebat ce se cade să-i facă, pentru că legea spunea să fie omorâtă cu pietre?

Iar Iisus, plecându-se jos, scria cu degetul pe pământ. Dar cum ei stăruiau întrebându-l, El S-a ridicat și le-a spus: Cel fără de păcat dintre voi să arunce cel dintâi cu piatra asupra ei. Și iarăși plecându-se în jos, scria pe pământ. Iar ei auzind și fiind muștrați de cuget, ieșeau unul câte unul, începând cu cel mai bătrân și până la cel din urmă; și a rămas Iisus singur și femeia stând la mijloc. Și ridicându-se Iisus și nevăzând pe nimeni decât pe femeie, i-a zis: Femeie, unde sunt pârâșii tăi? Nici unul nu te-a osândit? Iar ea a zis: Nici unul Doamne. Nici eu nu te osândesc. Du-te și de acum să nu mai păcătuiești. (Ioan, 8 : 1-11)

Oare nu este cazul să ne întristăm, atunci când la Consiliile noastre Parohiale și chiar la Congresele anuale ale Episcopiei, centrul frământărilor și al osândirilor reciproce este litera și numai litera? Duhul nu mai este prezent, din cauza fariseismului iar litera vrea să ucidă, neapărat, ca odinioară pe femeia adulteră. Prea des ucidem duhul și rămânem la literă

Pr. Gheorghe Calciu

“Rost”, oct. 2004

ΤΟ ΓΕΝΕΣΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

ΔΙ' ΑΓΓΕΛΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ Η ΛΟΓΙΑ
ΚΤΟΥ ΥΙΟΥ ΑΥΤΟΥ ΜΕΛΟΣ
ΑΡΧΗΝ ΑΙ ΔΟΞΗΝ

“**Nașterea** ta, de Dumnezeu Născătoare, bucurie a vestit la toată lumea.
Că din tine a răsărit Soarele dreptății, Hristos Dumnezeul nostru.”

Ἡ ὙΨΩΣΙΣ Ἐ ΤΙΜΙᾶ ΣΤΑΥΡΟΥ

“Mântuiește, Doamne, poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta;
biruință binecredincioșilor creștini, asupra celui potrivnic dăruiește și
cu crucea Ta păzește pe poporul Tău.”